

Vägledning Brandtekniska installationer vid insats

Avser Brandtekniska installationer vid insats	Gäller fr.o.m. 2019-12-19 Beslutad av SB
--	---

1. Inledning

Denna vägledning syftar till att tydliggöra frågor relaterade till utformning och märkning av brandtekniska installationer räddningstjänsten förväntas använda under insats.

Byggreglerna är funktionsbaserade. Byggherren är fri att välja utformning fritt för att uppfylla funktionen i föreskriftstext. Denna vägledning är att betrakta som önskemål kring detaljer i utformningen av det brandskydd som räddningstjänsten använder vid bränder i byggnaden.

Målgrupp för Vägledningen är främst byggherrar, fastighetsägare, brandkonsulter och andra berörda.

Notera att vägledningen inte ersätter några krav i föreskrifter från Boverket eller Arbetsmiljöverket. Vägledningen avser att bistå i att den lösning som väljs för att uppfylla föreskriftstext blir tydlig att identifiera och enkel att använda.

2. Bakgrund

Enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778) 2 kapitlet 2 § så skall ”Ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skäligen omfattning hålla utrustning för släckning och för livräddning vid brand...”.

För att räddningstjänsten ska kunna bedriva en effektiv insats så behöver installationer som brandgasventilation, stigarledningar, räddningshissar, utrymningsplatser med mera vara begripligt utformade. Är räddningstjänstens insats effektiv så minskar skadorna i händelse av brand och annan olycka. Anvisningar i denna vägledning är en del i att utföra en effektiv insats.

3. Generella anvisningar och tankemodell

Användningen av byggnadens inbyggda brandskydd förbättrar i princip alltid resultatet av ett släckningsarbete. För att räddningstjänsten ska kunna göra detta måste brandskyddet finnas tydligt utmärkt, vara underhållet och ha funktion med övrigt brandskydd.

Ett klassiskt exempel är när räddningstjänsten vid en brand finner en panel för manövrering av brandgasventilation. Ofta framgår att det är brandgasventilation som startar vid aktivering av trycke men inget om vart brandgasventileringen aktiveras i byggnaden eller vilken kapacitet. Det finns ofta ingen återkoppling att funktionen har startat.

Vägledningen vill därför ge några principer för att räddningstjänstens ska kunna använda byggnadens brandskydd på ett optimalt sätt i händelse av brand.

- **Lätt att identifiera**, ju fler skyltar och anslag som finns desto större chans att räddningstjänsten kan hitta installationen, se bild i slutet av kapitel 3.
- **Begriplig funktion**, instruktioner får inte vara för långa eller för ingående för att kunna användas i en situation med hög tidspress och andra icke gynnsamma faktorer.

- **Återkoppling av funktion**, Manöverbrytare och liknande bör förses med indikering (lampa eller motsvarande) för att ge feedback på att tekniska system gått i önskat läge. T.ex. behöver pumpar för våta trycksatta stigarledningar både förses med driftsindikation (grön lampa) och fellarm (röd lampa).

Bilden ovan visar den skylt som ska användas då det saknas regler för hur den brandtekniska installationen ska anslås. Skylten kommer från ASF 2008:13 och ska användas vid ”annan brandteknisk anordning”. Räddningstjänsten är väl förtrogen med skylten och ser gärna att den används en gång för mycket än en gång för lite.

4. Anvisningar för enskilda installationer

Brandgasventilation

För att kunna använda brandgasventilationen på ett effektivt sätt behöver vred till manövrering vara tydligt märkta på/av/auto. Med auto avses de automatiska funktioner fläktar och luckor ska ha i brandskyddet.

Vidare är det viktigt att anges kapacitet på brandgasventilationen. Hur många kvadratmeter luckor eller vilken kapacitet brandgasfläktar har i anslutning till manövertablå. Där ska det också framgå om tilluft finns automatiskt eller om denna behöver skapas. Vidare ska det gå att utläsa på översiktsbild vilka delar av byggnaden som ventileras och vilka brandceller som blir berörda.

Gällande brandgasventilation av trapphus så ska det finnas möjlighet att starta ventilationen lokalt i aktuellt trapphus.

För brandgasventilation av utrymmen under mark så rekommenderar räddningstjänsten att luckor placeras i fasad. Är fasad placering inte möjlig så bör luckan höjas upp från marknivå. Räddningstjänsten erfarenhet är att luckor i nivå med markplanet många gånger tätas med silikon eller liknande alternativ glöms bort i täcks över. I båda dessa fall så försvåras räddningstjänstens insats vilket kan leda till större skador.

Ventilationsbrandskydd

Fläkt i drift lösningar bör framgå på driftkort i fläktrum.

Utrymningsplatser

Räddningstjänsten vill påpeka vikten av att bli varse att en person befinner sig på en utrymningsplats samt att märkningen är enkel att följa. Exempelvis märks trapphus med nummer, bokstav alternativt gatuadress. Denna märkning ska sedan återfinnas läsbart i byggnaden.

Notera att en verksamhet som har utrymningsplatser också behöver ha en förmåga att hantera dessa i sin utrymningsorganisation.

Stigarledning

Det ska framgå i anslutning till påkoppling av stigarledning om den är trycksatt eller inte. Ska räddningstjänsten starta särskild pump för att få vatten till stigarledning så ska det också framgå.

Räddningshiss

Enligt standard 81-72, generellt accepteras inga avsteg. Fastighetsägaren ansvarar för kontroller av Räddningshissen veckovis, månadsvis och årsvis.

Brandcellsgränser och Brandvägg

För att identifiera brandcellsgränser och särskilt brandsektion ser räddningstjänsten med fördel att dessa märks på fasad. Framförallt lodrätta genomgående brandsektioner som kan användas som begränsningslinjer vid fullt utvecklad brand är värdefulla.

En brandvägg (äldre beteckning brandmur) ska vara utformad så att den enkelt kan lokaliseras av Räddningstjänsten. Detta kan utföras antingen genom att brandväggen klyver yttertaket och sticker upp ovan taktäckningen. Som alternativ till detta kan taket skyltas med ”brandvägg” där brandväggen ansluter mot yttertaket.

Brandcellsgränser på omfattande vindar kan med fördel märkas på fasad nära takfot.

Har byggnaden ett automatiskt brandlarm eller motsvarande är det en klar fördel om en enkel skiss med brandcellsgränser anslås för räddningstjänstens insats.

Vattensprinkler och andra automatiska släcksystem

När släcksystemen är beroende av vatten från kommunal ledning bör det framgå i släckcentral. Räddningstjänsten vill inte påverka funktionen på släcksystem genom att ta ut för mycket vatten. För vattensprinkler enligt SBF 120 kan märkning framgå på skylt för kapacitetsprov.

Utrymning via räddningstjänsten stegutrustning

För dessa frågor finns en separat vägledning som behandlar denna fråga. Skyltning av räddningsvägar, uppställningsplatser är avgörande för att få funktion över tid.

Nyckelhantering

Angående nyckelhantering förordar SÄRF så kallad brandkårsnyckel SS3654 för luckor till stigarledningar och öppningsbara fönster i trapphus, för brandgasventilation med mera.

Radiokommunikation

Vid räddningstjänstens insats är fungerade radiokommunikation väsentlig för att insatsen ska kunna genomföras. Kommunikationen behöver kunna säkerställas och kan ske med olika radiosystem. I större byggnader kan kraftiga betongbärverk, det stora antalet mellanbjälklag och burliknande metallbärverk störa radiovågor. Det finns inget styrande regelverk från t.ex. vilket våningsplan, höjd eller liknande som stödsystem för att förstärka radiosignaler kan behövas. Täckning för rökdykarradio samt RAKEL behöver mätas upp efter stomresning och färdig fasad.

5. Praktisk Hantering

Tillkomsten av funktionerna kan säkerställas i tekniska samråd eller vid byggarbetsplatsbesök tillsammans med kommunens stadsbyggnadskontor. Det är lämpligt att dialog förs med SÄRF om kontrollpanelers utformning.

Har du som fastighetsägare eller verksamhetsutövare frågor kring utformning av brandtekniska system som ska användas av räddningstjänsten kan du kontakta räddningstjänsten på följande sätt:

Skydd och Samhälle

www.serf.se/om-oss/samtliga-kontakter/

Alternativt via telefon,

Telefon 033-17 29 22 öppen vardagar kl. 09.30-16.00.